

Γιοχάνες Μπραμς [Johannes Brahms] (1833-1897)

Γερμανός συνθέτης

Συμφωνία αρ. 2, σε Ρε μείζονα

Η συγκεκριμένη Συμφωνία γράφτηκε το 1877 κατά την επίσκεψη του συνθέτη στην περιοχή Rörtschach am Wörthersee, μια πόλη της Νότιας Αυστρίας. Ο ίδιος ο συνθέτης αναφέρει ότι η φυσική ομορφιά της συγκεκριμένης περιοχής αποτέλεσε πηγή έμπνευσης, γι' αυτό δεν είναι τυχαίο που το έργο χαρακτηρίζεται από ευχάριστη ποιμενική διάθεση.

Παρουσιάστηκε για πρώτη φορά από τη Ορχήστρα της Βιέννης το Δεκέμβριο του 1877. Παρόλο που ο Μπραμς ανήκει στην εποχή του Ρομαντισμού, η Συμφωνίες του γενικότερα ακολουθούν τη κλασική φόρμα. Η συγκεκριμένη αποτελείται από τέσσερις κινήσεις ή μέρη: Allegro non troppo, Adagio, Allegretto/Presto και Allegro con spirito.

Αφού μελετήσετε την πρώτη σελίδα της παρτιτούρας και το σχεδιάγραμμα της κλασικής Ορχήστρας που βλέπετε πιο κάτω μπορείτε να καταγράψετε τα όργανα που παίζουν στη συγκεκριμένη συμφωνία.

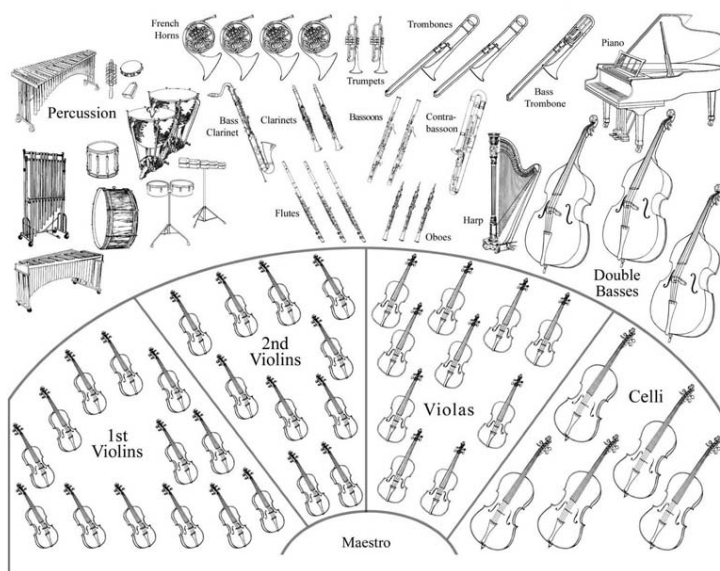
Ρομαντική Ορχήστρα

Brahms
Symphony No. 2
in D Major
Op. 73

Allegro non troppo

2 Flöten
2 Oboen
2 Klarinetten in A
2 Fagotte
4 Hörner
2 Trompeten in D
2 Posaunen
3 Posaunen u. Euphonien
Pauken in D u. A
1. Violine
2. Violine
Bratsche
Violoncell
Kontrabaß

Allegro non troppo

Posaune: Τρομπόνι Horn: Γαλλικό κórνο Bratsche: Βιόλα Pauken: Τύμπανα

Η Συμφωνία

Εκτεταμένη οργανική σύνθεση που αναπτύσσεται κατά την Κλασική εποχή (18^{ος} αιώνας).

Κατάγεται από την ουβερτούρα, ιταλική οπερατική εισαγωγή, στις αρχές του 18^{ου} αιώνα, η οποία αποτελείται από τρία μέρη:

γρήγορο – αργό – γρήγορο.

Με τη Συμφωνία αναπτύσσεται ένα έργο με τρία αρχικά μέρη στα οποία προστίθεται στη συνέχεια ένα τέταρτο, το μινουέτο και τρίο

Η κλασική Συμφωνία

Πρώτο μέρος:

Το πρώτο μέρος στην κλασική συμφωνία είναι γρήγορο σε μορφή σονάτας.

Δεύτερο μέρος:

Το δεύτερο μέρος είναι αργό και έχει συνήθως τριμερή μορφή ABA. Βρίσκεται επίσης σε διαφορετική τονικότητα από το πρώτο μέρος.

Τρίτο Μέρος:

Το Μινουέτο και Τρίο είναι γραμμένο συνήθως στην αρχική τονικότητα, έχει τριμερή μορφή και τριμερές μέτρο.

Τέταρτο μέρος

Γρήγορο μέρος, πιο ενεργητικό και ευχάριστο από το πρώτο. Έχει συνήθως μορφή σονάτας.

Τοιο χάλκινο πνευστό όργανο που χρησιμοποιεί ο Μπραμς στη συγκεκριμένη Συμφωνία δεν παρουσιάζεται στο σχεδιάγραμμα της Ρομαντικής ορχήστρας: _____

Εδώ μπορείτε να βρείτε την παρτιτούρα της Συμφωνίας σε Ρε Μείζονα του Johannes Brahms:

<http://bit.ly/100Cb3Z>

Η συζήτηση που ακολουθεί αναφέρεται στην πιο κάτω εκτέλεση

<http://bit.ly/1BrsX70>

1. Allegro non troppo [0:03 – 20:36]

Έκθεση

Το πρώτο μέρος αρχίζει με το πρώτο θεματικό υλικό [0:03 – 1:20]

Μπορείτε να αναγνωρίσετε ποια ομάδα μουσικών οργάνων πρωταγωνιστεί:

Έγχορδα Πνευστά Κρουστά

Ακολουθεί μια δεύτερη μελωδία την οποία κάποιοι θεωρούν ως κύρια μελωδία, ενώ κάποιοι άλλοι ως μεταβατικό θέμα [1:21 – 2:20].

Αυτή η μελωδία εισάγεται από τα _____ .

Εδώ εισάγεται και η τρίτη (ή δεύτερη αν θεωρήσουμε το πρώτο θεματικό υλικό σαν εισαγωγικό) σημαντική μελωδία του πρώτου μέρους [2:21]

Ακούστε το γνωστό έργο του Μπραμς με τίτλο «Νανούρισμα» (Wiegenlied) και συγκρίνετε το με την πιο πάνω μελωδία.

<http://bit.ly/1EWpLYn>

Δοκιμάστε να παίξετε το πιο κάτω με αυλούς, ξυλόφωνο και μεταλλόφωνο:

Ενορχήστρωση αποσπάσματος από το Νανούρισμα του Johannes Brahms

The image shows a musical score for three instruments: Flute (Αυλός), Xylophone (Ξυλόφωνο), and Metallophone (Μεταλλόφωνο). The score is in 3/4 time and consists of two systems of music. The first system shows the beginning of the piece, with the flute playing a melody of eighth and quarter notes, the xylophone playing a rhythmic accompaniment of eighth notes, and the metallophone playing a simple bass line of half notes. The second system continues the piece, with the flute playing a more complex melody involving a fifth finger (marked with a '5'), the xylophone playing a similar rhythmic pattern, and the metallophone continuing its bass line. The score ends with a double bar line.

Ένα ρυθμικό ενδιάμεσο μέρος ακολουθεί μια αναφορά στην τρίτη μελωδία [4:32] και στη συνέχεια αρχίζει ξανά η έκθεση [5:16].

Ακολουθεί η Ανάπτυξη [10:25] και η Επανάθεση [13:23]. Αυτή τη φορά το πρώτο θεματικό υλικό παρουσιάζεται από τα όμποε αντί τα γαλλικά κόρνα.

Το όμποε

Το όμποε έχει διαπεραστικό και ένρινο ήχο λόγω του διπλού καλαμιού που υπάρχει στο επιστόμιο του οργάνου και του στενού κωνικού σωλήνα του. Είναι πολύ εκφραστικό αλλά και μελαγχολικό όργανο! Είναι το όργανο που βοηθά την ορχήστρα να κουρδίσει.

Το Γαλλικό κόρνο

Χάλκινο πνευστό με «μαλακό ηχόχρωμα» σε αντίθεση με τα υπόλοιπα χάλκινα πνευστά. Αποτελείται από σωλήνα μάκρους 6 περίπου μέτρων και το τονικό ύψος ρυθμίζεται με τη χρήση των βαλβίδων, του φυσήματος και του δεξιού χεριού τοποθετημένου μέσα στην καμπάνα.

Χαρακτηριστικά της μουσικής του Μπραμς που παρουσιάζονται και στο συγκεκριμένο έργο είναι η έμφαση στη μελωδία, ενδιαφέροντα ρυθμικά στοιχεία και 'ζεστή' ενορχήστρωση με έμφαση στα όργανα με χαμηλότερο έκταση και ηχόχρωμα όπως βιολοντσέλο, γαλλικό κόρνο, βιόλα.

2. Adagio non troppo [21:02 - 31:04]

Το πρώτο θέμα παρουσιάζεται από τις βιόλες και τα βιολοντσέλα [21:02]

Το πρώτο θέμα παρουσιάζεται ξανά από όλη την ορχήστρα [22:10]

Ένα δεύτερο θέμα παρουσιάζεται αυτή τη φορά από τα _____ [23:50]

Ακολουθεί εναλλαγή μεταξύ πιο έντονων και πιο ήρεμων μερών και επανάληψη των αρχικών θεμάτων.

3. Allegretto grazioso/Presto [31:21 – 36:54]

Το τρίτο μέρος αποτελείται από εναλλαγή των δυο μερών Σκέρτσο (3/4) και Τρίο (2/4), μια μορφή που συνηθίζεται ιδιαίτερα σε αυτό το σημείο της Συμφωνίας.

Στο συγκεκριμένο κομμάτι διακρίνεται ιδιαίτερα ο βουκολικός χαρακτήρας. Σε χαρακτηριστικό μέτρο 3/4 και γρήγορο τέμπο, διακρίνεται το ζωνρό κυρίως θέμα.

Αντί της συνηθισμένης μορφής ABA στο κομμάτι αυτό παρουσιάζεται επανάληψη:

A Ζωνρό μέρος σε μέτρο 3/4 με πρωταγωνιστή το _____ [31:21 – 32:29], ακολουθεί το B μέρος πολύ γρήγορο σε μέτρο 2/4 [32:30 – 33:17], η μελωδία στο μέρος B θυμίζει έντονα λαϊκό χορό.

Ακούγεται ξανά το A [33:18 – 34:13], στη συνέχεια το B [34:13 – 34:57], και τέλος ξανά το A [34:58 – τέλος] με τη διαφορά ότι το θέμα αυτή τη φορά παίζεται από τα _____.

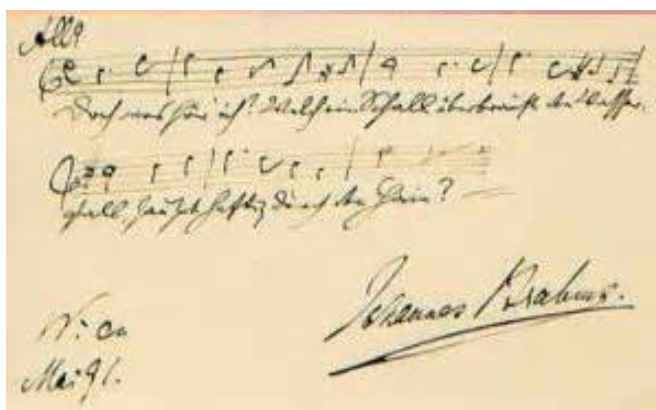
Σκέρτσο (Scherzo): Για πρώτη φορά χρησιμοποιείται από τον Μπετόβεν στο 3ο μέρος της κλασικής συμφωνίας και αντικαθιστά το μέχρι τότε συνηθισμένο μινουέτο. Το τέμπο γίνεται εμφανώς γρηγορότερο και έχει έντονο το ρυθμικό στοιχείο

4. Allegro vivace [26:11 – τέλος]

Το τέταρτο και τελευταίο μέρος είναι όπως και το πρώτο σε μορφή σονάτας. Το πρώτο ζωνρό, ρυθμικό θέμα [37:09] ακολουθεί ένα δεύτερο [38:38] από τα έγχορδα με λυρικό χαρακτήρα.

Μετά την Ανάπτυξη ακολουθεί η Επανεκθεση [41:27] η οποία κλείνει τη Συμφωνία με ένα ιδιαίτερα θριαμβευτικό τέλος.

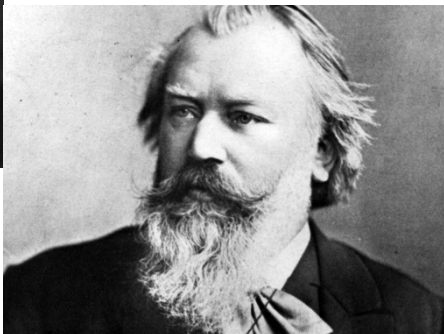
Ποια όργανα ενισχύουν τον έντονο χαρακτήρα στο κλείσιμο της Συμφωνίας;

Γιοχάνες Μπραμς

Γερμανός συνθέτης, γεννήθηκε στο Αμβούργο το 1833. Η γνωριμία του με το ζεύγος Σούμαν τον βοήθησε να αναπτυχθεί μουσικά. Στη συνέχεια εγκαθίσταται στη Βιέννη όπου ζει και εργάζεται για τριάντα πέντε χρόνια. Έργα του Ορχηστρική μουσική που περιλαμβάνει 4 Συμφωνίες, δύο

εισαγωγές, τέσσερα κονσέρτα, μουσική δωματίου, έργα για πιάνο και χορωδιακά έργα μεταξύ των οποίων το Γερμανικό Ρέκβιεμ.

Ακούστε εδώ έναν από τους πιο γνωστούς Ουγγρικούς χορούς του Μπραμς για ορχήστρα. <http://bit.ly/1GfFMpE>

Πηγές:

Riegel J.T. (2010) Analysis of Brahms' second Symphony

Wikipedia [http://en.wikipedia.org/wiki/Symphony_No._2_\(Brahms\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Symphony_No._2_(Brahms))

Frish W. (2003) Brahms: The Four Symphonies, New York:Shirmer books

Grove Dictionary of Music and Musicians

Machlis J. & Forney K. (1996). Η απόλαυση της Μουσικής, Fagotto books.

Χρύσω Γρηγορίου